ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
FOUNDATION FOR ECONOMIC & INDUSTRIAL RESEARCH

Τσάμη Καρατάσου 11, 117 42 Αθήνα, Τηλ.: 210 92 11 200-10, Fax: 210 92 33 977, *www.iobe.gr*
11 Tsami Karatassou, 117 42 Athens, Greece, Tel.: +30 210-9211 200-10, Fax: +30210-9233 977

Διαδικτυακή Συνέντευξη Τύπου - Παρουσίαση Μελέτης
«Κατασκευαστές ναυτιλιακού εξοπλισμού:
Τάσεις, προοπτικές και συνεισφορά στην οικονομία της Ελλάδας»

ΔΕΛΤΙΟΥ ΤΥΠΟΥ | 6.07.2020

Τη σημαντική συνεισφορά του τομέα της κατασκευής ναυτιλιακού εξοπλισμού στην εγχώρια οικονομία σε όρους ΑΕΠ και απασχόλησης, αλλά και τη σημασία του στην προσπάθεια ανάδειξης ενός νέου αναπτυξιακού προτύπου της ελληνικής οικονομίας που θα βασίζεται στην εξωστρέφεια, τη γνώση και την τεχνολογία επισημαίνει μελέτη του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ).

Οι επιχειρήσεις μέλη της ΗΕΜΕΧΡΟ, στις οποίες αναφέρεται η μελέτη, δραστηριοποιούνται σε μεγάλο εύρος κλάδων της μεταποίησης, του εμπορίου και των υπηρεσιών, καλύπτοντας τη ζήτηση κυρίως των Υδάτινων Μεταφορών (ναυτιλία). Ενδεικτικά, στις δραστηριότητες της ΗΕΜΕΧΡΟ περιλαμβάνονται η παραγωγή εξειδικευμένου μηχανολογικού εξοπλισμού, οι υπηρεσίες εγκατάστασης και συντήρησης σε πλοία καθώς και πάσης φύσης υπηρεσίες σχετικές με τη ναυπήγηση, τη μετατροπή και τη συντήρηση πλοίων και ναυτιλιακών δομών (π.χ. λιμάνια). Αυτές παράγουν καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες με ένταση τεχνολογίας και γνώσης, σε τιμές και ποιότητα που τους επιτρέπει να είναι διεθνώς ανταγωνιστικές.

Σύμφωνα με τη μελέτη του ΙΟΒΕ, συνυπολογίζοντας τις αλληλεπιδράσεις των κλάδων της ελληνικής οικονομίας, η συμβολή των επιχειρήσεων της ΗΕΜΕΧΡΟ από τις πωλήσεις στις Υδάτινες Μεταφορές στα κύρια οικονομικά μεγέθη της χώρας πολλαπλασιάζεται με αποτέλεσμα η τελική ζήτηση να δημιουργεί στο σύνολο (άμεσα και έμμεσα) 232 εκατ. εγχώρια προστιθέμενη αξία. Η συνολική συνεισφορά στην απασχόληση διαμορφώθηκε στις 2,6 χιλ. θέσεις εργασίας, ενώ τα έσοδα του δημοσίου βελτιώνονται κατά 39 εκατ. ευρώ. Εξ αυτών, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που αποτελούν και τη συντριπτική πλειοψηφία της Ένωσης, δημιουργούν περίπου 171 εκατ. ευρώ στο ΑΕΠ, 1,7 χιλ. θέσεις εργασίας και συνεισφέρουν 27 εκατ. ευρώ στα δημοσιονομικά έσοδα.

Ως αποτέλεσμα, τα έσοδα του δημοσίου βελτιώνονται κατά περίπου 283 εκατ. ευρώ. Από τα παραπάνω, περίπου 249 εκατ. ευρώ συνεισφοράς στο ΑΕΠ, 2,7 χιλιάδες εργασίας και 41,4 εκατ. ευρώ δημοσιονομικών εσόδων προέρχονται από τη συνολική δραστηριότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων της ΗΕΜΕΧΡΟ.

Ένα από τα σημαντικότερα ευρήματα της μελέτης του ΙΟΒΕ είναι το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις της ΗΕΜΕΧΡΟ παράγουν πολύ περισσότερη προστιθέμενη αξία ανά μονάδα κύκλου εργασιών, σε σχέση με την μέση εγχώρια μεταποιητική επιχείρηση.

Μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης

Ο τομέας της κατασκευής ναυτιλιακού εξοπλισμού ανήκει στους τομείς της Γαλάζιας Οικονομίας, της οποίας ο συνολικός κύκλος εργασιών παγκοσμίως ξεπέρασε το 1,3 τρισ. ευρώ το 2017, ενώ αναμένεται να διπλασιασθεί ως το 2030 (OECD, 2017).

Ο κύκλος εργασιών των ευρωπαϊκών παγιωμένων τομέων της Γαλάζιας Οικονομίας, δηλαδή εκείνων με παραδοσιακά σημαντική παρουσία τα τελευταία χρόνια στην ευρωπαϊκή οικονομία, εκτιμήθηκε στα 750 δισ. ευρώ το 2018 έχοντας αυξηθεί κατά 11% σε σχέση με το 2009. Η ναυπήγηση και επισκευή στην Ευρώπη αποτελεί ένα δυναμικό και στρατηγικό τομέα με υψηλή συμβολή στην ευρωπαϊκή οικονομία, καθώς δημιουργεί περίπου το 8% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (ΑΠΑ) του συνόλου των τομέων

της Γαλάζιας Οικονομίας.

Τα ευρωπαϊκά ναυπηγεία ικανοποιούν περίπου το 6% της παγκόσμιας ζήτησης σε νέα πλοία σε όρους χωρητικότητας και το 19% της ζήτησης σε όρους αξίας. Αντίστοιχα, ο τομέας κατασκευής ναυτιλιακού εξοπλισμού εξυπηρετεί περίπου τη μισή παγκόσμια ζήτηση σε όρους αξίας.

Παρά τα ιδιαίτερα ανταγωνιστικά χαρακτηριστικά των ευρωπαϊκών και ελληνικών επιχειρήσεων του τομέα κατασκευής ναυτιλιακού εξοπλισμού, αυτές καλούνται να αντιμετωπίσουν σειρά προκλήσεων. Η προσαρμογή στις νέες συνθήκες που δημιουργεί η πανδημία του COVID-19 και ο ανταγωνισμός από ασιατικές χώρες αποτελούν, σήμερα, τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τις επιχειρήσεις του τομέα. Σε πολλές ασιατικές χώρες επικρατούν συνθήκες ισχυρού προστατευτισμού οι οποίες δημιουργούν σημαντικά εμπόδια στη διείσδυση ευρωπαϊκών και ελληνικών επιχειρήσεων σε αγορές με ισχυρή παρουσία της ναυτιλίας, ενώ αντίθετα η διείσδυση των παραπάνω χωρών στις αντίστοιχες ευρωπαϊκές είναι σημαντική.

Πρόσθετα εμπόδια για τις ελληνικές επιχειρήσεις αποτελούν η περιορισμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση, το μη ευνοϊκό φορολογικό πλαίσιο καθώς και σημαντικοί περιορισμοί από τις γραφειοκρατικές διαδικασίες εξαγωγών. Σημαντική πρόκληση, τόσο για τις ελληνικές όσο και τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, αποτελεί η περιορισμένη διαθεσιμότητα εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού (μηχανικοί, εργατοτεχνίτες).

Προτάσεις για την ενίσχυση των επιχειρήσεων κατασκευής ναυτιλιακού εξοπλισμού

Η ελληνική οικονομία εξερχόμενη από την οικονομική κρίση βρίσκεται στη διαδικασία αναγνώρισης των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων και ανάδειξης κλάδων και τομέων οικονομικής δραστηριότητας που δύνανται υπό προϋποθέσεις να έχουν κυρίαρχο ρόλο στο αναπτυξιακό πρότυπο της χώρας.

Αυτό το νέο αναπτυξιακό πρότυπο οφείλει να στηριχθεί σε δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας με εξωστρέφεια, καινοτομία, ένταση γνώσης και ένταση τεχνολογίας. Τέτοιες δραστηριότητες είναι απαραίτητες για τη δημιουργία νέων συνθηκών στην ελληνική οικονομία, που θα υποστηρίξουν διατηρήσιμους ρυθμούς ανάπτυξης, παροχή θέσεων εργασίας υψηλής εξειδίκευσης και εν τέλει εισαγωγή της οικονομίας σε δυναμικά αναπτυξιακή τροχιά.

Δεδομένου ότι η χώρα μας διαθέτει ισχυρή παράδοση στη διεθνή ναυτιλία, η ανάπτυξη του πόλου των παραγωγικών επιχειρήσεων που σχετίζονται με αυτή, πρέπει να αποτελέσει στόχο για την επόμενη περίοδο.

Σε αυτήν τη διάσταση είναι απαραίτητη η δημιουργία μιας ολοκληρωμένης εθνικής στρατηγικής που θα αναγνωρίζει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει τόσο η βιομηχανία ναυτιλιακού εξοπλισμού όσο και οι υπόλοιποι τομείς που ανήκουν στη Γαλάζια Οικονομία και θα θέσει τις βάσεις για την πλήρη εκμετάλλευση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων των επιχειρήσεων του τομέα.

Καθώς η ναυτιλία αλλά και, γενικότερα, η Γαλάζια Οικονομία, κινείται προς τον στόχο του περιορισμού των εκπομπών του θερμοκηπίου κατά 50% ως το 2050, είναι απαραίτητη η ανάπτυξη καινοτόμων παραγωγικών διαδικασιών που θα περιορίζουν τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο των προϊόντων και υπηρεσιών, βελτιώνοντας ταυτόχρονα την ανταγωνιστικότητά τους.

Η εκμετάλλευση νέων χρηματοπιστωτικών προϊόντων που συνδέουν την περιβαλλοντική επίδοση των παραγόμενων προϊόντων με το επιτόκιο εξυπηρέτησης δανείων αλλά και ευρωπαϊκών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων που περιορίζουν τον επενδυτικό κίνδυνο από την ανάπτυξη και εφαρμογή νέων λύσεων αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων κατασκευής ναυτιλιακού εξοπλισμού.

Η υλοποίηση ενός στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης των επιχειρήσεων πρέπει να στηρίζεται επιπλέον και στην ανάπτυξη των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, το οποίο σήμερα δεν επαρκεί. Η διασύνδεση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων από διάφορες βαθμίδες με τις επιχειρήσεις με διάφορους τρόπους (μαθητεία, συμμετοχή σε ομάδες έργων, έρευνα και ανάπτυξη) είναι απαραίτητη για την υποστήριξη όλων των σταδίων παραγωγής του τομέα.

Τέλος, η διεύρυνση της πελατειακής βάσης των επιχειρήσεων και σε άλλους κλάδους της Γαλάζιας

Οικονομίας (κατασκευή εξοπλισμού και συστημάτων παραγωγής ενέργειας σε υπεράκτιες μονάδες, εφαρμογές θαλάσσιας βιοτεχνολογίας, εξόρυξη πρώτων υλών από τον πυθμένα) αναμένεται να βελτιώσει τα χαρακτηριστικά ανθεκτικότητάς τους με σχετικά περιορισμένο επενδυτικό κόστος, εφόσον δεν είναι απαραίτητη η σημαντική διαφοροποίηση της παραγωγικής τους διαδικασίας.

Η συμμετοχή όλων των εμπλεκομένων μερών όπως είναι οι επιχειρήσεις, τα αρμόδια υπουργεία, οι ακαδημαϊκοί και εκπαιδευτικοί φορείς, τόσο στη φάση σχεδιασμού όσο και στα επόμενα στάδια υλοποίησης και εφαρμογής στρατηγικής, είναι απαραίτητη.

Η μελέτη είναι διαθέσιμη εδώ.